

HR-2000-1006 - Rt-2000-1524 (374-2000)

INSTANS:	Høyesteretts kjæremålsutvalg - Kjennelse.
DATO:	2000-09-19
DOKNR/PUBLISERT:	HR-2000-1006 - Rt-2000-1524 (374-2000)
STIKKORD:	Straffeprosess. Anke. Privat straffesak om mortifikasjon.
SAMMENDRAG:	Anke i sak om mortifikasjon skal vurderes etter straffeprosessloven § 321. - Nektelse av å fremme anke til lagmannsretten er ikke i strid med EMKs regler om retten til overprøving av straffedommer ved høyere rettsinstans. Spørsmålet kan ikke stille seg annerledes i relasjon til Grunnloven § 88. - straffeprosessloven § 395 kommer ikke til anvendelse på omgjøringsbegjæringer.
SAKSGANG:	Stavanger byrett - Gulating lagmannsrett - Høyesterett HR-2000-1006, privat straffesak, kjæremål.
PARTER:	A (advokat Per Danielsen) mot Stavanger Sømmandsforening, Stavanger Sjømannshjem (advokat Håkon Helle).
FORFATTER:	Coward, Aarbakke, Bruzelius.

Saken gjelder kjæremål over lagmannsrettens beslutning om å nekte anke fremmet i privat straffesak om mortifikasjon, og kjæremål over at begjæring om omgjøring ikke er tatt til følge, jf. straffeprosessloven § 321 andre og fjerde ledd.

Ved Stavanger byretts dom 26. november 1999 ble en rekke utsagn fra A kjent døde og maktesløse. Han ble også dømt til å betale sakens omkostninger. Utsagnene var dels framsatt i prosesskrift i egenskap av prosessfullmektig i sivil sak, og dels overfor pressen. A anket dommen til Gulating lagmannsrett, som ved beslutning av 5. juli 2000 nektet anken fremmet.

A har i rett tid påkjært lagmannsrettens beslutning til Høyesteretts kjæremålsutvalg. Han har anført at lagmannsretten har behandlet saken feil. Anke til lagmannsretten i sak om mortifikasjon skal ikke vurderes

Side 1525

etter straffeprosessloven § 321. For private straffesaker gjelder særlige prosessuelle regler. Reglene om offentlige straffesaker gjelder bare « så langt det er mulig og ikke noe annet er bestemt », jf. straffeprosessloven § 409 første ledd 2. punktum. Det reises spørsmål om mortifikasjonssaker er av så vidt sivilrettslig karakter at straffeprosesslovens system for offentlige straffesaker ikke passer.

Det er videre anført at A har krav på å få saken prøvd i minst to rettsinstanser, jf. Grunnloven § 88. Ved byrettens dom er utsagn i pågående sivil sak mortifisert. Nektelse av anke innebærer dermed i realiteten at As klienter nektes retten til å bli representert på en uavhengig måte i rettergang, jf. Den europeiske menneskerettighetskonvensjon (EMK) artikkel 6.

Endelig anføres at anken ikke kan ha blitt forsvarlig behandlet når lagmannsretten har funnet det « klart » at anken ikke vil føre fram. Begrunnelsen framstår som noe knapp, idet det foreligger ekstraordinære omstendigheter som skulle tilsi at beslutningen grunngis.

A har lagt ned slik påstand:

« Gulating lagmannsretts beslutning datert 5. juli 2000 oppheves.

Stavanger Sømmandsforening og Stavanger Sjømannshjem tilpliktes in solidum å betale As saksomkostninger. »

Stavanger Sømmandsforening og Stavanger Sjømannshjem har anført at kjæremålet bør avvises fordi det ikke er påberopt saksbehandlingsfeil som kan gi grunnlag for kjæremål etter

straffeprosessloven § 321 sjette ledd.

Det er lagt ned slik påstand:

« *Prinsipalt*: Kjæremålet avvises.

Subsidiært: Kjæremålet forkastes.

A betaler sakens kostnader til kjæremotpartene med kr 6.000. »

Kjæremålet inneholdt også begjæring om omgjøring av lagmannsrettens beslutning. Ved lagmannsrettens beslutning 14. august 2000 ble begjæringen ikke tatt til følge. Det bemerkes at utskrift av beslutningen ved en feil er datert 15. august 2000.

A har i rett tid påkjært også denne beslutningen til Høyesteretts kjæremålsutvalg. Han har anført at det foreligger saksbehandlingsfeil, idet de tre dommerne som avsa beslutningen av 5. juli 2000, var inhabile til å avgjøre omgjøringsbegjæringen.

Det er lagt ned slik påstand:

« 1. Gulating lagmannsretts beslutning datert 15. august 2000 oppheves og hjemvises til ny behandling.

2. Kjæremotpartene tilpliktes in solidum å betale As saksomkostninger. »

Kjæremålsmotpartene er kjent med kjæremålet.

Høyesteretts kjæremålsutvalg bemerker at lagmannsrettens beslutninger bare kan påkjæres på grunnlag av feil i lagmannsrettens saksbehandling, jf. straffeprosessloven § 321 sjette ledd. Utvalget kan ikke se at det foreligger feil ved lagmannsrettens saksbehandling.

Side 1526

Anke til lagmannsretten i sak om mortifikasjon skal vurderes etter straffeprosessloven § 321 annet ledd, se som eksempel kjennelser inntatt i Rt-2000-123 og Rt-1999-679 . Avgjørelse etter straffeprosessloven § 321 skal treffes ved beslutning, og slik beslutning trenger i alminnelighet ikke begrunnelse. Loven krever således ikke at de nærmere vurderinger som retten foretar skal komme til uttrykk på annen måte enn gjennom avgjørelsen om å gi eller nekte samtykke. Bare hvis det foreligger ekstraordinære omstendigheter, skal det gis nærmere begrunnelse. Denne saken ligger ikke slik an.

Kjæremålsutvalget har i en rekke avgjørelser lagt til grunn at nektelse av å fremme anke til lagmannsretten ikke er i strid med EMKs regler om retten til overprøving av straffedommer ved høyere rettsinstans, se som eksempel Rt-1998-1254 . Spørsmålet kan ikke stille seg annerledes i relasjon til Grunnloven § 88.

Straffeprosessloven § 395 kommer ikke til anvendelse på omgjøringsbegjæring. De dommere som har nektet å fremme en anke, er ikke inhabile til å avgjøre en omgjøringsbegjæring, se Rt-1997-1423 .

Kjæremålene må etter dette forkastes.

Kjæremålsmotpartene har krevd saksomkostninger med 6.000 kroner. Utvalget finner at nødvendige omkostninger kan settes til 3.000 kroner.

Kjennelsen er enstemmig.

Slutning:

Kjæremålet forkastes.

I saksomkostninger for Høyesteretts kjæremålsutvalg betaler A til Stavanger Søemandsforening og Stavanger Sjømannshjem i fellesskap 3.000 kroner - tretusen - innen 2 - to - uker fra forkynnelsen av kjennelsen.

Sist oppdatert 4. mars 2009